

סיכום הטיול ליוון בין מאי 8 ל-15 מאי 2018

טסנו לדרום – מזרח אירופה לשבוע גדוש
את יוון העתיקה והמודרנית להכיר ולחוש
איך ערי-מדינה קטנות וגדולות
השפיעו על חיי ארצות העולם והתרבות.

יוון מושכת מיליוני תיירים ממרחקים לחופש
והופכת אדמתה לאיזורי קיט, שיט ונופש.
ואנו הצטרפנו להמון הגואה
להכיר תולדותיה ותרבותה הנעלה.

מזג-אוויר ים-תיכוני אופייני כבקשתנו
ליווה אותנו יום-יום ברוב סיורינו
זה הוסיף ליופי האיגאי המפרצוני
והבליט את ההרים והטבע הציורי.

ה"אורקל"- האורים והתומים- בדלפי ישבה
בחצר המקדש לעליית-רגל ומקום לתשובה
לבקש מהאל אפולו השוכן השראה והצלחה
לפני שקבלו החלטה או יצאו למלחמה.

בדיסטומו הוקמו שתי אנדרטאות מרשימות ליד העיירה
אחת, לזכרם של כ 50 פרטיזנים שנפלו במערכה
הם גרמו אבידות קשות לשיירה נאצית שפלשה
והשנייה, חרוטים בשיש שמותיהם של כל 220 תושבי העיירה

שנרצחו על ידי חיל-גסטפו כנקמה.

למדנו קצת על אלילי יוון הקדומים, מאפולו ועד זאוס..

עברנו ליד הר אולימפוס, מקורם הכמוס

שם ניהלו האלילים האנטרופומורפים

אהבות, שנאות, קנאות ותכסיסים.

תיכנון המבנים הקלאסיים והמקדשים

ועמודיהם ה"דורים", ה"איוניים" וה"קורינטיים"

השפיעו רבות לבנייה הרומית הציבורית

ועד ימינו על האדריכלות המודרנית.

"מטאורה" היא תופעת טבע עוצרת נשימה, יחידה במינה.

הטבע שיחק ועיצב צוקיה האדירים לפני כ- 50 מיליון שנה.

בפסגות העמודים האפורים הזקופים

בנתה הכנסייה את "המנזרים התלויים"

שמחזיקים מעמד אחרי מאות שנים.

באיונינה ב" קסטרו" –המבצר- התיישבו היהודים בין שכניהם הנוצרים

שם בנו "קהילה קדושה" לתפארת בת כאלף שנים.

שמענו מהמדריך חיים תולדותם ותולדות משפחת אביו

ועל סופם האיום ב- 44- ושמותיהם שחרוטים בלוחות הזיכרון.

בקסטוריה בצפון נתקלנו בתופעה

מבני העיר יורדים במדרון לאגם אורסטיה

הם יוצרים חצי-אי ושני מפרצונים מיוחדים

בנוסף, לעיבוד הפרוות, מהם מתפרנסים הרבה תושבים.

מפל אדסה הניתך מגובה של עשרות מטרים
מייצר חשמל ומספק מים לשתייה ולהשקייה לחקלאים
כמות המים האדירה נעצרת באגם ללא-מוצא בלב המישור
ונשאת כמאגר לעת הצורך לתושבי האיזור.

מנהרות אין-ספור, קצרות וארוכות, חוצות גבעות והרים
וכך, מקצרות, מיישרות ומקשרות את המעבר בין איזורים.
רובן נחפרו בעזרת כספי האיחוד האירופאי.
עלותן הגבוהה ובזבזים אחרים רוקנו את הקופה
נוצר משבר כלכלי, והיכולת להחזיר הלוואות נעלמה.

ה"וויה אגנטייה", אם הדרך הרומית, עוברת ליד העיר ווריה.
לשם היגיעו בימי העו"תמאנים גולים שהתיישבו ב"ברבוטה"
הם התפרנסו והתעשרו מיידע מקצועי מיוחד
תעשיית בדים יפים שהביאו מספרד.
נוצר קשר מסחרי בין יהודי סלוניקי לבינם
שקנו את הבדים ולבגדים תפרו אותם.
שתי הקהילות עזרו זו לזו בעת צרה,
אך, בשנת 44 אחריתם היתה שווה.

המוזיאון היהודי בסלוניקי סוקר תקופה של אלפיים שנה
מרומא, מהביזנטים, מהוונציאנים, מהעת"מאנים ומהיוונים עד עתה.
היהודים הסתגלו והשתלבו בתוך תושבי עירם

לעתים בעידוד המושלים ולפעמים כקרבן לרדיפתם.
בתי-כנסת רבים שנבנו משך הדורות מדגיש את העובדה
שכל עדה ועדה שהיגיעה לעיר התארגנה לפי מנהגה
והקימה מוסדות קהילתיים שהתאימו לה.

סלונקי העות"מאנית, "ירושלים של הבלקן", כך כונתה
בשיאה, כמאה חמישים פלוס אלף יהודים התגוררו בקרבה.
פעם היוו כ- ארבעים אחוז מכלל מספר התושבים
קיבוץ גלויות ממש מאיזורים מרוחקים.

ב-1917 פרצה בלב העיר שרפה גדולה
שהשאירה יותר מ- 50,000 יהודים מחוסרי גג ופרנסה
כתוצאה, רובם היגרו לארה"ב, לפריס ולארץ הקודש
לא יכלו לחכות עד שהרובעים החרוכים יוקמו מחדש.

בקיץ 1943 מבצעי תורת הגזע השיטני
הקימו גיטו גדול זמני ליד תחנת הרכבת בסלונקי
לשם העברו כ-12,000 יהודי ערי-השדה איונינה, ווריה, וולוס ולריסה
שצורפו לכ- 50,000 יהודי סלונקי והסביבה.
לימים, נדחפו כולם לתוך קרונות משא ונשלחו לאושוויץ לגורלם האחרון.

אמרנו "אל מלא רחמים וקדיש" ליד האנדרטה לזכרם של יהודי בית-העלמין הענק
מקום קבורתם של כ- 300,000 יהודי העיר סלונקי מדורי דורות שנמחק.
הנאצים ומשתפי-פעולתם חפרו בשטח, עקרו ויישרו,
ויווני-העיר באבני השיש המצבות לחומרי-בניין השתמשו.
והאירוניה המצערת מכל היא, על אפר פזורי-משכבותם בנייני האוניברסיטה הוקמו!

בחצות הוקפצתי ממיטתי בדאגה ובחרדה

שמעתי קולות יירה, צפירה וצעקה.

יצאתי למרפסת וראיתי אנשים ומשטרה

חשבתי, מי יודע מה גרם לאווירה הדרוכה.

מתברר, שבסלוניקי התלהב וחגג ההמון

את ניצחון נטע ברזילי באירוויזיון!

(השמחה היתה: ניצחון פאוק סלוניקי על אתונה בכדור רגל באותו לילה)במוזיאון ב"פלה" המסודר איו-
סוף של מפות ועתיקות: שרידי פסלים, פסלונים,

כלי נשק וכלי-עבודה, מטבעות, חרסינות ופסיפסים מהממים.

סביב לבירה הוקמה חומה אבה וחזקה

שהגנה על ארמון פיליפוס השני על הגבעה

ועל "האגורה" -המרכז המסחרי והניהולי-

ועל כל בתי התושבים בתוכה.

בוורגינה של היום נמצא קבורתם של פליפוס השני ונכדו הצעיר אלכסנדר הרביעי.

האתר נהפך למוזיאון תת-קרקעי מרשים בצורת קונכיה,

מלא ממצאים המאירים מבט חטוף לתוך חיי האצולה בתקופה.

פרסקואים, תכשיטים, כתרי-זהב המלך ונכדו עטורים בעלי דפנה.

וקופסה זהובה יפיייה שחרוט עליה שמש בעלת 16 קרניים.

מאז קיים סכסוך פוליטי ותרבותי

האם להכיר בכוכב השמש הזה כסמל לאומי.

כשעלינו מוולוס דרך פורטריה למקריניצה בראש ההר

כל סיבוב ופיתול בכביש היה WOW.

איך שהנהג הצליח להסיענו, אני לא יודע HOW.

התחושה שנשארתי כשמשקיפים ממרומים,

היא, חבל שלא נוכל להשאר וליהנות יותר מהנופים הנפלאים.

ב480 לפני הספירה, החליט XERXES המלך להרחיב גבולותיו

ורכז כ-15 ריבוא פרסים ממיטב גדודיו ומרכבותיו.

במעבר הצר ליד שפת הים, תרמופולי

היה קרב בין 7,000 יוונים והחיל הפרסי.

היוונים התגוננו באומץ-לב, וניסו לחסום

את המעבר ולעצור ירידת הפולשים לדרום.

ליאונידוס, המפקד הספרטאי הכה באוייב אבדות

בגידה וכובד- המשקל הפרסי הכריעו את התוצאות.

כדי להציל את מרבית חייליו, ציווה

משלשת -רבעי מהם לשגת מהמערכה.

הנותרים, במאמץ אחרון הקריבו את נפשם

ראינו את האנדרטה שמנציחה גבורת מעשם.

בימי "תור הזהב", פילוסופיה, שירה, ודרמה את לב העולם כבשו בעיתו

נכתבו יצירותיהם של סופוקליס, אסקליס, יוריפודיס, סוקרטוס, אפלטון ואריסטו.

יופי גוף האדם העלה ורומם עד הדר

ומעמד הפיסול שובח, הולל והיה לשם דבר.

האמפיתיאטרון והגימנסיון הפכו לסמל התקופה

בכל יישוב יווני חשוב נבנו כחובה, כהלכה.

רובנו עלו לגבעת ה"אקרופוליס" שהיא "הפנינה"

המרכז הדתי ההיסטורי המרשים של אתונה העתיקה

משם משקיף מקדש ה"פרתנון" לכל כיוון סביבו

שבבנה לכבוד האילה אתינה, הוא בולט ביופיו וברמתו.

במאה החמישית לפנה"ס, ביוזמת המנהיג פריקליס חונכו מונומנטים אדירים ומרשימים שונים תחת חסותו. על חורבות מקדש הרוס קדום לאחר הניצחון הוקם לתפארת אתינה ותבוסת הפרסים ה"פרתנון".

בלונדון ובאוקספורד מוצגים פריטי-שיש במוזיאון שנלקחו, שנשדדו או שוחזרו מעיטורי ה"פרתנון". כרכובי הקירות שהקיפו את המקדש מעל עמודי הבניין עוצבו משיש במקום על ידי פידיאוס הפסל והאמן.

תהפוכות היסטוריות במשך הדורות שינו את תפקידו ממקדש מפואר ששימש פעם כמשרד אוצר העיר בחצרו. לימים, כובשים הרסו חלקו ובנו כנסייה ואף מסגד בקרבו אבניו העתיקות הפכו לחומר-בניין באתרו.

כמובן, בלי הקשר היהודי באתונה אי-אפשר הגיעו גולים משך הדורות והתפרנסו ממסחר. דאגו לשמור על אורח-חיים יהודי מסורתי והקימו בתי-כנסת רומנייטי וספרדי ומסגרת קהילתי. האנדרטה בגן הציבורי לזכר "שילוחם" של חברי הקהילה מעידה בצורת מגן-דוד קטוע מאבן על סופה המרה.

להפתעתנו, גילינו כשרונות חברים בבידור, בריקוד ובשירה שהנעימו לכולנו משך הטיול, במיוחד בערבים ובטברנה.

הערכה מיוחדת אישית לחברי הקבוצה עבור הטיפול

שדאגו לבלוסם וליהושע משך שבוע הטיול.

היה תענוג להכיר אתכם ולנסוע יחדיו.

תודה ושבחים מכולנו למדריך חיים המוכשר

שמצא-חן בלבנו באתר, בשביל ובכפר.

הסברים, סיפורים והנחיות באופן מקצועי העביר

מההתחלה ועד לטברנה ב"פלקה" באתונה העיר.

תודה רבה-EFXARISTO POLI- לנהג לוקס השקט והלא מתוח

שהסיע והעביר אותנו מאתר לאתר באופן בטוח.

לבסוף, נרים כוסות לחיי כל חברי הקבוצה

שהתגבשה יפה מאוד בתקופה כה קצרה.

לכולם, איחולי בריאות, אושר, נחת ושמחה

וכח לטיולים נוספים בהמשך השנה!

(עם פגסוס, כמובן !)

בהנאה מלאה, מגיש יהושע ויזן